

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Оксана ЖИЛІНСЬКА

«24»

2026 р.

ВИСНОВОК

**Київського національного університету імені Тараса Шевченка
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Сизько Марії Федорівни на тему:**

**«Вплив мов корінного населення Еквадору на лексичні та синтаксичні особливості
іспанської мови (на матеріалі публіцистичного дискурсу Еквадору)», поданої на
здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань**

**03 Гуманітарні науки
за спеціальністю 035 Філологія**

Витяг

з протоколу №14 засідання кафедри романської філології
від «24» червня 2026 року

Присутні – 24 з 30 членів кафедри: Головуючий на засіданні – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри романської філології Ситдикова Ірина Вілоріївна, доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології Корбозерова Н.М.; доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології Охріменко В.І.; доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології Чистяк Д.О.; доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології Бурбело В.Б.; кандидати філологічних наук, доценти кафедри романської філології Олена Соболева, Дмитро Бритвін, Марина Костюк, Антоніна Скрипник, Олена Братель, Наталія Чорна, Лада Клименко, Тетяна Гейко, Людмила Артемова, Ірина Лепетюк, кандидат філологічних наук, асистент Ірина Моренець; доктор філософії, асистент Федір Довбищенко, асистенти: Анастасія Селіверстова, Мар'яна Середа, Дар'я Кузьменко, Анастасія Ільченко, Олена Обручникова, Серафима Чикірякіна, Анатолій Смага.

Серед присутніх 4 доктори філологічних наук, 12 кандидатів філологічних наук, 1 доктор філософії.

Покликання:

<https://us05web.zoom.us/j/88692987457?pwd=h5GgilsuqmCOuk4oUpZxKrbbGcWJu9.1>

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспірантки кафедри романської філології Навчально-наукового інституту філології Сизько Марії Федорівни на тему «Вплив мов корінного населення Еквадору на лексичні та синтаксичні особливості іспанської мови (на матеріалі публіцистичного дискурсу Еквадору)», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія.

Науковий керівник – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри романської філології Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка Ніна Миколаївна Корбозерова.

Дисертація виконувалась на кафедрі романської філології Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 4 від 23 листопада 2021 року).

Виступили:

Здобувач Сизько Марія Федорівна представила презентацію за основними положеннями дисертації «Вплив мов корінного населення Еквадору на лексичні та синтаксичні особливості іспанської мови (на матеріалі публіцистичного дискурсу Еквадору)», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія:

Слайд 1. Шановні члени кафедри, добрий день!

Слайд 2. Презентація структури дисертації

Слайд 3. Мета, об'єкт і предмет дослідження

У вступі представлено вихідні параметри дослідження – його мету, об'єкт і предмет.

Метою дослідження є комплексний опис і пояснення функціонування індигенізмів у сучасному іспаномовному публіцистичному дискурсі Еквадору в період 2019–2024 років. Аналіз здійснюється на трьох взаємопов'язаних рівнях: лексичному, синтаксичному та дискурсивно-ідеологічному.

Принципово важливо, що індигенізми розглядаються не лише як номінативні одиниці, а як елементи, що беруть участь у моделюванні соціальних значень у медійному просторі. Звідси завдання – простежити механізми їх частотної стабілізації, прагматичної реалізації та індексації ідентичностей і соціальних позицій.

Об'єктом дослідження є сучасний іспаномовний публіцистичний дискурс Еквадору, репрезентований інституційними медійними текстами – новинами, репортажами, аналітичними матеріалами та колонками, які функціонують у національному й регіональному інформаційному просторі.

Предметом дослідження є індигенізми автохтонного походження та синтаксичні й дискурсивні механізми їх інтеграції в іспаномовний публіцистичний текст, включно з моделями пояснення, маркування й контекстуалізації.

Слайд 4. Другий слайд окреслює логіку дослідження через систему завдань і методів. Основні завдання охоплюють як теоретичний, так і емпіричний рівні. Зокрема, уточнюється саме поняття індигенізму в еквадорському медійному контексті, формується репрезентативний авторський корпус публіцистики за 2019–2024 роки, а також встановлюється частотність і жанрово-домінантний розподіл індигенізмів.

Окрема увага приділяється опису їхніх семантичних і прагматичних функцій, аналізу механізмів індексації соціальних значень, типологізації синтаксичних моделей інтеграції та моделюванню контактної динаміки індигенного компонента в медіадискурсі.

Методологія дослідження має міждисциплінарний характер. Застосовуються загальнонаукові методи аналізу й узагальнення; корпусно-кількісні методи – частотний аналіз, конкорданси, елементи статистичної верифікації; дискурсивно-прагматичний аналіз для виявлення оцінності та ідеологічного маркування; а також контактний-синтаксичний аналіз в межах теорії мовного контакту.

Таке поєднання методів дає змогу поєднати емпіричну надійність корпусних даних із якісною інтерпретацією дискурсивних процесів.

Слайд 5. Третій слайд узагальнює результати та наукову цінність роботи.

Наукова новизна полягає насамперед у тому, що вперше було сформовано й опрацьовано спеціалізований авторський корпус сучасної еквадорської публіцистики обсягом близько 1600 текстів і приблизно одного мільйона слововживань.

Також уперше типологізовано синтаксичні моделі інтеграції індигенного матеріалу й запропоновано аналітичний континуум «лексема → соціальний індекс» для опису механізмів індексації соціальних значень у медійному дискурсі.

Теоретичне значення роботи полягає у розвитку контактної лінгвістики, соціолінгвістики варіативності та дискурс-аналізу, а також у переосмисленні ролі медіа як інституційного середовища стабілізації контактних форм.

Практичне значення полягає у можливості використання результатів у викладанні лінгвістичних дисциплін, лексикографії, редакційній і журналістській практиці, а також у дослідженнях мовної політики.

Особистий внесок здобувачки полягає в самостійному формуванні й анотації корпусу, розробці аналітичної моделі, проведенні всіх етапів аналізу та формулюванні теоретичних узагальнень.

Слайд 6. У сучасній контактній лінгвістиці мовний контакт трактується не як абстрактне «зіткнення мовних систем», а як соціально й комунікативно зумовлений процес, що реалізується в мовленні реальних мовців, насамперед у білінгвальних спільнотах. Такий підхід бере початок у класичній праці Уріеля Вайнрайха й отримує подальший розвиток у працях Матраса та Вінфорда.

Вирішального значення набуває суспільний білінгвізм, оскільки саме він забезпечує регулярність, повторюваність і можливість стабілізації контактних інновацій. Контакт сам по собі не є достатньою умовою мовних змін: ключовою є наявність механізмів соціального закріплення, про що послідовно пишуть Гайне та Кутева. У межах даної дисертації мовний контакт осмислюється як внутрішній механізм мовної еволюції, особливо релевантний для постколоніальних багатомовних суспільств, зокрема Еквадору.

Слайд 7. Відповідно до класичних підходів Траділла та Чемберса, мовна варіативність розглядається як системна й закономірна риса мови, а не як відхилення від норми. Особливу роль у цьому контексті відіграє контакт зумовлена варіативність, яка виникає тоді, коли іншомовні елементи входять до локальної системи значень, соціальних оцінок і ідеологічних уявлень.

Норма при цьому інтерпретується динамічно – як баланс між узусом і кодифікацією, відкритий до внутрішньої диференціації. Саме медіадискурс постає зоною коливань, де варіативні форми можуть легітимуватися, маркуватися або залишатися периферійними. Ідеологічний вимір варіативності розкривається через поняття мовних ідеологій та індексації соціальних значень, що робить варіантність соціально «читабельною». Теоретичне ядро дослідження формують модель *audience design*, концепція індексації та аналіз мовних ідеологій.

Слайд 8. Тут обґрунтовується вибір публіцистичного дискурсу як об'єкта аналізу. Публіцистика розглядається як форма інституційного дискурсу, що не лише інформує, а й інтерпретує події, формує оцінки та відтворює ідеології. У рамках дискурсивного підходу принципово важливим є розмежування між дискурсом як рівнем інтерпретації, медіатекстом як одиницею корпусу та жанром як нормативною рамкою.

Жанрово-стилістична специфіка публіцистики визначається редакційним контролем і орієнтацією на множинну, уявну аудиторію. Мова публіцистики поєднує стандартизовану літературну норму зі стилістично маркованими ресурсами. Саме ця напруга між стандартизацією та варіативністю робить публіцистичний дискурс особливо придатним для аналізу контактних явищ і механізмів їх соціальної інтерпретації.

Слайд 9. Еквадорська іспанська описується як національний різновид, сформований у результаті тривалого асиметричного багатомовного контакту, передусім між іспанською мовою та кічуа. (Основна різниця між кечуа та кічуа полягає у географічному поширенні та фонетиці: кічуа – це північний діалект мови, поширений в Еквадорі, Колумбії та частині Перу, де звук «e» перейшов у «i», а «q» у «k». Кечуа (часто з увулярним q) – це переважно південні діалекти Перу, Болівії та Аргентини) При цьому характер контакту є регіонально диференційованим: системний у Сьєррі, багатовекторний в Амазонії та обмежений на Кості.

Контактний вплив проявляється на кількох рівнях: лексичному, граматичному та прагматичному. Індигенізми функціонують як номінативні й символічні ресурси, тоді як граматичні й синтаксичні впливи мають характер конвергенції без втрати автономії іспанської. Соціолінгвістично ця ситуація пов'язана з асиметричним білінгвізмом і диглосією, що створює ідеологічну напругу, в межах якої медіа виступають простором часткової легітимації контактних елементів.

Слайд 10. Цей слайд присвячений методологічному підґрунтю роботи. Критичний дискурс-аналіз розглядає дискурс як соціальну практику, пов'язану з владою, ідеологією та нерівністю, а публіцистичний дискурс – як ключову сферу відтворення мовних ідеологій. Водночас КДА має низку обмежень, зокрема ризик вибіркової та високий рівень інтерпретативності.

З огляду на це у дослідженні застосовується корпусно-критичний синтез, який поєднує кількісні інструменти корпусної лінгвістики з дискурсивною інтерпретацією. Такий підхід дає змогу відрізнити стійкі контактні патерни від одиничних стилістичних рішень і пов'язувати мовну форму з ідеологічними рамками.

Слайд 11. Підсумовуючи, Розділ I формує єдину теоретичну рамку, в межах якої мовний контакт постає як динамічний соціолінгвістичний процес, варіативність – як інструмент ідеологічного позиціонування, а публіцистичний дискурс – як інституційний простір стабілізації контактних форм. Корпусно-критичний підхід визначається як методологічна основа подальшого емпіричного аналізу індигенізмів у сучасному еквадорському медіадискурсі.

Слайд 12. Розділ II відкривається обґрунтуванням корпусу як методологічно сконструйованої моделі публіцистичного дискурсу. У межах дослідження корпус розглядається не як сукупність текстів, а як аналітично впорядкований сегмент мовної реальності, створений відповідно до чітко визначених критеріїв добору та контролю змінних. Такий підхід відповідає сучасному розумінню корпусу в корпусній лінгвістиці, де принциповим є не кількісний обсяг сам по собі, а репрезентативність і відтворюваність результатів.

Публіцистичний дискурс обрано як репрезентативний простір взаємодії мовної норми, варіативності та мовних ідеологій, у якому контактні елементи проходять інституційну селекцію через редакційну політику та жанрові конвенції. Саме в публіцистиці мовний контакт набуває соціальної «видимості» та стає доступним для системного аналізу.

Формування корпусу ґрунтувалося на чотирьох ключових принципах:

- жанрової релевантності (інформативні, інтерпретативні та оцінні тексти);
- джерельної збалансованості (поєднання національних і регіональних медіа);
- тематичної релевантності (ідентичність, мовна політика, корінні народи, культура, соціальні конфлікти);
- хронологічної визначеності (2019–2024).

У підсумку корпус охоплює 1616 текстів з 8 еквадорських медіа, близько 967 тисяч токенів, зі збалансованим жанровим розподілом (новини – 40 %, аналітика – 30 %, колонки – 20 %). Така структура дозволяє аналізувати вплив жанру й інституційного контролю на мовний вибір.

Слайд 13. Важливою аналітичною змінною в Розділі II є тип медіа та аудиторна орієнтація, що інтерпретується в межах моделі audience design (Bell). Згідно з цією моделлю, мовні вибори продуцентів тексту визначаються уявленням про адресата, його соціокультурні характеристики та очікування.

У корпусі чітко розмежовуються:

загальнонаціональні медіа (El Comercio, El Universo, Primicias, El Telégrafo, Expreso), орієнтовані на широку й гетерогенну аудиторію та схильні до уніфікованої мовної норми;

регіональні видання (La Hora, El Mercurio, Crónica), адресовані локальним спільнотам і відкритіші до використання контактних зумовлених ресурсів.

Відмінності між цими сегментами не інтерпретуються як випадкова лексична варіативність. Вони розглядаються як стилістична адаптація до аудиторії, зумовлена різним ступенем нормативного контролю та різними ідеологічними очікуваннями читачів. Саме це створює умови для аналізу індигенізмів як соціально мотивованих мовних виборів, а не лише як лексичних одиниць певного походження.

Таким чином, корпус дозволяє дослідити, як один і той самий контактний ресурс функціонує в різних інституційних контекстах, змінюючи ступінь маркованості та легітимації.

Слайд 14. Наступний блок Розділу II присвячено аналітичній моделі дослідження. Корпусна лінгвістика використовується не як технічний інструмент, а як методологічна основа, що забезпечує системність і відтворюваність аналізу. Аналітична логіка вибудовується як послідовний цикл:

кількісне виявлення індигенізмів → перевірка стабільності в підкорпусах → аналіз конкордансів і колокацій → дискурсивна та соціолінгвістична інтерпретація.

Ця логіка реалізується через інтеграцію корпусного підходу, соціолінгвістики та дискурс-аналізу. Мовна варіативність при цьому розглядається не як відхилення, а як індекс соціальних значень, що корелює з жанром, аудиторією та ідеологічними рамками.

Індигенізми визначаються як контактні зумовлені лексичні одиниці корінного походження, зафіксовані в сучасній публіцистиці, які демонструють регулярність або дискурсивну значущість і беруть участь у конструюванні соціальних смислів. Вони аналізуються як континуум, диференційований за походженням, ступенем інтегрованості, жанровим статусом і дискурсивною функцією.

Інструментальна модель дослідження має ієрархічний характер: Sketch Engine виступає ядром корпусного аналізу, тоді як AntConc, WordSmith Tools, Wmatrix та WOLD використовуються як доповнювальні засоби верифікації частотних, семантичних і етимологічних параметрів.

У підсумку Розділ II формує прозору корпусну базу та цілісну корпусно-дискурсивну модель, що створює методологічне підґрунтя для подальшого аналізу індигенізмів у Розділі III як індексів соціальних значень у медійному дискурсі Еквадору.

Слайд 15. Розділ III становить емпіричне ядро дисертації, у межах якого реалізується перехід від методологічного обґрунтування до безпосереднього аналізу мовного матеріалу.

Принциповим є те, що індигенізми в цьому розділі вперше розглядаються не як перелік лексем корінного походження, а як динамічний лексико-дискурсивний ресурс, включений у жанрово та інституційно впорядковане мовлення. Аналіз ґрунтується не на абстрактних прикладах, а на конкретних контекстах, жанрах і редакційних стратегіях, що дозволяє простежити соціальну релевантність індигенного компонента в сучасній еквадорській публіцистиці.

Слайд 16. Кількісний аналіз засвідчив, що в публіцистичному корпусі зафіксовано кілька сотень типів індигенізмів (див. Додаток А), реалізованих у тисячах слововживань. Отже, індигенний компонент є статистично помітним і структурно впорядкованим шаром медіа мови, а не периферійним явищем.

Частотний розподіл має виразно асиметричний характер: формується невелике високочастотне ядро та широкий периферійний шар низькочастотних, тематично спеціалізованих одиниць. До ядра належать, зокрема, *raymi* (985), *inti* (567), *guagua* (366), *minga* (298), *pachamama* (253). Саме ці лексеми регулярно з'являються в різних жанрах і типах медіа.

Така конфігурація відповідає класичній моделі лексичного запозичення, згідно з якою частина одиниць входить до активного словника мовлення, тоді як інші зберігають маркований або спеціалізований характер.

Слайд 17. За походженням індигенний інвентар демонструє виразне домінування кечуа/кічва-джерела. До цього шару належать лексеми *minga*, *pachamama*, *ayllu*, *chicha*, *cu*,

yachak, raymi, inti, що корелює з історичною роллю кечуа в андійському регіоні. Поряд із ними фіксуються поодинокі запозичення з інших корінних мов – зокрема шуар (arutam, anent, uwishin) та цафікі.

Окремий аналітичний інтерес становить онімний шар. Топоніми на зразок Tungurahua («горло вогню»), Cotacachi («повернена сіль»), Cayambe («холодна гора»), Gualaquiza («незаймана місцевість») відбивають шари різночасового мовного контакту і фіксують автохтонні елементи в просторовій організації дискурсу. Етнімі та глосоніми – tsáchila, tagaeri, wao, achuar, secoya, cofán – регулярно функціонують у новинах, аналітичних матеріалах і колонках, стаючи частиною політичного й правового медіадискурсу.

Слайд 18. Індигенізми в корпусі розподіляються за кількома стабільними тематичними доменами. У сфері культури й ритуалу функціонують лексеми raymi, inti, killa raymi, karak raymi, pachamama, chakana, ayllu, що підтверджується типовими медійними формулами на кшталт: «El Inti Raymi, también conocido como la Fiesta del Sol...». У гастрономічному домені активні chicha, cuy, mote, locro, quinua, наприклад: «Un cuy con papas y un buen ají...». До соціальних інституцій належать minga, ayni, runa, taita, що регулярно з'являються в новинному мовленні: «Más de 1 300 personas participaron en la mega minga...».

За ступенем інтегрованості індигенізми формують континуум. Частина з них повністю інтегрована — з артиклями, множиною, прикметниковими означеннями і без пояснень, як-от la minga comunitaria або guaguas de pan. Інші демонструють орфографічну варіантність (taita/tayta, chakana/chacana). Окрему групу становлять дискурсивно марковані випадки з перекладом чи апозицією – «Pawkar Raymi o Fiesta del Florecimiento», «la ayahuasca, una bebida ancestral». Фіксуються також гібридні словотвірні моделі на кшталт Yunguilla або Limoncocha. іспанська основа limón із кечуанським елементом -cocha («озеро»), тоді як Yunguilla містить індигенну основу Yungu- та іспанський зменшувальний суфікс -illa.

Слайд 19-21. Семантичний аналіз засвідчив різні типи зсувів: метонімічне розширення (guagua → guaguas de pan), функціональне звуження (cancha як спортивний майданчик), онімізацію (runa → Mushuc Runa), ритуально-символічне розширення (taita → Taita Carnaval). Водночас низка лексем — quinua, mashua, locro — зберігає семантичне ядро, розширюючи сферу вжитку до наукової чи медичної тематики.

У прагматичному вимірі індигенізми реалізують континуум «лексема → соціальний індекс»: від денотативного рівня через конотативний до індексального, де вони маркують ідентичність, престиж або ідеологічну позицію, як у формулах на кшталт minga por la identidad чи немаркованому вживанні karak raymi.

Слайд 22. Розділ III є емпіричним ядром дослідження та поєднує корпусно-кількісний аналіз із семантичним, прагматичним і дискурсивно-ідеологічним підходами, що дозволяє трактувати індигенізми як системний компонент сучасного еквадорського медіадискурсу, а не як ізольовані запозичення.

Частотний аналіз засвідчив функціональну стабілізацію індигенізмів у публіцистиці: низка лексем регулярно функціонує в різних жанрах без обов'язкового пояснювального супроводу, що свідчить про зниження маркованості та поступову нормалізацію в межах локальної медіа-норми.

Семантичний і прагматичний аналіз виявив континуум функціонування індигенізмів – від нейтральної денотативної номінації культурно специфічних реалій до соціального індексу, який актуалізується в політично значущих, конфліктних або ідеологічно навантажених контекстах.

У межах концепції індексації соціальних значень встановлено, що індигенізми маркують локальність, автохтонність, культурну автентичність і політичну суб'єктність, а їх інтенсифікація корелює з періодами соціальних протестів, виборчих процесів і традиційних свят.

Синтаксичний аналіз дозволив виокремити стабільні моделі інтеграції індигенного матеріалу (дефініційно-пояснювальні, апозитивні, альтернативні, делеговані, цитатно-

перекладні, перелікові), які функціонують як усталені редакційні стратегії семантичної медіації.

Водночас не виявлено системного перенесення індигенних граматичних принципів: базова синтаксична архітектура публіцистичного тексту залишається нормативно іспанською. Це дозволяє охарактеризувати мовний контакт як інкорпоративний, а не трансформаційний.

Узагальнено, контактні одиниці в еквадорських ЗМІ функціонують як динамічний континуум – від номінації до інструмента ідеологічного позиціонування, беручи участь у конструюванні локальної, національної та політичної ідентичності.

Слайд 23. У дисертації показано, що мовний контакт між іспанською та мовами корінного населення Еквадору в публіцистичному дискурсі має системний і інкорпоративний характер. Індигенізми функціонують не як екзотичні запозичення, а як інтегрований лексико-дискурсивний ресурс, що бере участь у конструюванні культурної, соціальної та політичної ідентичності. Синтаксичний аналіз засвідчив відсутність структурної трансформації іспанської мови й водночас наявність стабільних редакційних моделей інтеграції індигенного матеріалу. Запропонована модель «лексема → соціальний індекс» дозволяє пояснити перехід від номінації до ідеологічного смислотворення в сучасному медіапросторі Еквадору.

Після закінчення презентації Сизько М. Ф. присутніми на захисті фахівцями були поставлені наступні запитання:

Кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології Скрипник А.В.: Ви виділяєте мовні контакти: системний, багатовекторний, обмежений. У контактній лінгвістиці є субстрат, суперстрат та адстрат. Яка кореляція між Вашою класифікацією та контактною лінгвістикою? Субстрат – це який контакт – системний, багатовекторний чи обмежений? Чи це зовсім інша класифікація?

Сизько М. Ф.: Системний.

Скрипник А.В.: А можете пояснити? Що таке субстратний контакт?

Сизько М.Ф.: Субстратний контакт – це контакт на рівні двох мов, рівноправний.

Скрипник А.В.: Ні, адстрат буде рівноправний. То адстрат це буде системний контакт.

Сизько М. Ф.: Так. Адстрат – це системний. А обмежений – це субстрат.

Скрипник А.В.: А чому суперстрат багатовекторний? Що означає багатовекторний контакт?

Сизько М. Ф.: Багатовекторний контакт – це коли присутні декілька мов і є між ними взаємодія. Еквадор міг би бути прикладом багатовекторного контакту.

Скрипник А.В.: А запозичення індигенних мов, чи вони вже присутні в офіційній мові Еквадору? Наприклад, в адміністративному дискурсі.

Сизько М.Ф.: Так, вони присутні, наприклад, у законі Еквадору є визначення певних концептів. Це означає стиль життя, де поважається природа. Тобто цей концепт взятий з системи мислення корінного населення та в законі пояснює це саме ставлення до навколишнього середовища, до людей, суспільства. Це стиль життя. До речі, в інших мовах такого поняття немає. Воно було саме запозичене з корінних мов. А є також одиниці, такі як *minga*, наприклад, які внесені до словників. Наприклад, *Raymí* має визначення цієї одиниці. Я маю на увазі не лише до локальні словники, такі як словник американізмів або словник еквадорізмів, а також до офіційних словників іспанської мови.

Скрипник А.В.: Дякую. І останнє питання: що таке ідеологічний фреймінг?

Сизько М. Ф.: Це надання одиницям певного ідеологічного навантаження, певного способу мислення. Це дуже типово в Еквадорі, особливо під час певних виборчих кампаній або соціальних зрушень.

Скрипник А.В.: Зрозуміло. Дуже дякую.

Кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології Ситдикова І.В.: Чи може полягати наукова новизна у створенні спеціалізованого корпусу еквадорської публіцистики? Що ви мали на увазі?

Сизько М.Ф.: Наукова новизна полягає у підході. Тому що в інших дослідженнях використовуються вже створені корпуси, які не обмежуються певним дискурсом, а становлять

набір текстів з різних типів дискурсів і жанрів. У цьому випадку корпус створюється саме на певному дискурсі, що в іспанській мові Еквадору аналогів не має, тому це винесено як наукову новизну.

Ситдикова І.В.: Дякую!

Кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології Братель І.В.: Як створювався корпус та наскільки він є репрезентативним?

Сизько М. Ф.: Для створення корпусу було використано платформу, яка називається Sketch Engine. Було встановлено насамперед рамки 2019-2024 роки, для того щоб це було репрезентативно. Потім було створено репрезентацію по регіональних та національних медіа, оскільки останні мають більше поширення по всій території Еквадору, їх більше у корпусі – 5. Потім 3 регіональні медіа, які мають найбільший вплив у трьох регіонах Еквадору, це Costa, Sieta та Amazonia. Було визначено кількість текстів, щоби усі медіа мали жанрову репрезентацію. 40% становлять новини, 20% – аналітичні тексти, решта – колонки та есе. Вибиралося десь 34 тексти за рік, потім кожне медіа набирало за 6 років, всі ці тексти завантажувалися до Sketch Engine та редагувалися. Це досить тривала робота, але це забезпечує репрезентативність корпусу.

Кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології Ситдикова І.В.: Пані Маріє, уточніть, будь ласка, кількісні параметри: скільки одиниць досліджувалося, скільки увійшло до Вашого корпусу?

Сизько М. Ф.: Так, добре. Близько мільйона слововживань, якщо ви маєте на увазі ці одиниці. Було визначено 149 індігенізмів. З них 10 найвживаніших, і саме на базі цих десяти проведено семантичний та прагматичний аналіз.

Ситдикова І.В.: Тобто ви зробили ще частотний аналіз?

Сизько М. Ф.: Так, Sketch Engine дозволяє робити цей аналіз, дозволяє визначати також конкорданси. Досить-таки практична платформа, тому що за допомогою формул можна знайти структури, в яких вживаються певні одиниці.

Доктор філологічних наук, професор, професор кафедри романської філології Бурбело В.Б.: Пані Маріє, я також хотіла б, по-перше, отримати певне уточнення. Все ж таки до яких галузей в першу чергу відносяться ті терміни, ті лексичні одиниці, які Ви аналізували? До яких семантичних доменів? Це перше питання.

Сизько М. Ф.: Тематичні домени – це культура та ритуали, звичайно. Це назви різних свят, як Raymi, Killa Raymi, Karak Raymi. Потім такі поняття як Pachamama, Мати-Земля, скоріш за все, переклад українською. Гастрономія та побут – зрозуміло, тому що багато назв страв, таких як loco, або рослин – quinoa, запозичені з мов корінних народів. Природні та космологічні поняття, наприклад: Inti – це сонце, Nina – вогонь. Назви тварин, які нетипові, наприклад, для Іспанії, для континентальної іспанської, такі як condor, puma, kinde наприклад. Інша сфера – це соціальні інституції, наприклад: runa, minga, tayta. Так, саме ці. Я назвала, здається, чотири – всі назвала.

Бурбело В.Б.: І тоді в розвиток цього питання я хотіла би Вас спитати: ви говорили про ідентичнісні власне виміри, на які Ви спиралися у дослідженні. Тобто входження цих одиниць до іспанської мови Еквадору свідчать, на вашу думку, про тенденції до певного культурного виокремлення, можливо навіть відчуження чи інтеграції?

Сизько М. Ф.: Це насамперед інтеграція, і це простежується в тому, що ці одиниці знаходяться в різних жанрових стилях. Це не лише, наприклад, колонки-есеї, де можливо одиниці могли використовуватися для якогось стилістичного хайпу, а це також новини, це також аналітика. І часто ці одиниці вживаються вже ті, які найбільш вживані – 10, які я назвала, – вживаються без пояснень, без перекладу, без лапок. Тобто це свідчить про інтеграцію, інтеграцію світогляду, інтеграцію традицій, побуту корінних народів в життя культури Еквадору загалом.

Кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології Чорна Н.В.: Пані Маріє, скажіть, будь ласка, на вашу думку, чи залежить прагматичне значення індігенізму від жанру тексту?

Сизько М. Ф.: Так, дослідження показало, що залежить від жанру тексту. В новинах, в аналітичних текстах використовуються індігенізми насамперед з номінативною функцією. Тоді як, наприклад, у колонках або в репортажах часто використовуються з ефектом присутності, з функцією локальної достовірності. Це підсилює наративний і стилістичний компонент тексту.

Чорна Н.В.: Дякую, пані Маріє.

Кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології Гейко Т.М.: Пані Маріє, в мене уточнення до попереднього питання, яке поставила Валентина Броніславівна стосовно тематичних доменів. Ви серед перших назвали культуру, потім гастрономію. Мені цікаво, яке Ваше тлумачення культури? Бо це дуже широке поняття. Що саме Ви виділяєте як ключовий сегмент?

Сизько М. Ф.: Насамперед в цьому дослідженні культура мала на увазі різноманітні свята, заходи, вірування, ритуали, які знаходяться навколо цих свят, вірувань. От найпоширеніше вживання саме в сфері культури – це використання Raumi в різних комбінаціях: Killa Raumi, Inti Raumi. Це назви свят безпосередньо корінних народів, і вони інтегрувалися настільки в культуру Еквадору, в розуміння Еквадору індігенної культури, що не вимагають пояснень і є дуже часто вживаними.

Гейко Т.М.: Дякую!

Після відповідей на запитання виступили:

Науковий керівник – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри романської філології Корбозерова Ніна Миколаївна.

Корбозерова Н.М.: Мій позитивний відгук знаходиться у справі здобувачки Сизько Марії Федорівни. Хочу зазначити, що вона виконала у повному обсязі наукову і навчальну складові підготовки. Матеріал дисертації, дослідження на сьогодні заповнює пробіл, який існує в нашому українському мовознавстві з приводу контактних мов, контактів між культурами, між мовами. І до цього хочу сказати, що здобувачка Марія Федорівна має дуже великий науковий потенціал, може, ще не зовсім розкритий, але на 100% має його, цей потенціал. І було би непогано, якби ми запрошували її в подальшому для розробки наших науково-методичних проектів. І це дійсно було б дуже гарно для кафедри. І як підсумок, я рекомендую дисертаційну роботу Сизько Марії Федорівни до захисту і сподіваюся на позитивну оцінку і добре ставлення членів кафедри, враховуючи тим паче те, що зараз у Марії Федорівни третя година ночі. Дякую.

Рецензенти дисертаційної роботи, які наголосили на позитивних аспектах дослідження та висловили свої побажання та зауваження:

Доктор філологічних наук, професор Охріменко В.І.: Шановні колеги, дозвольте мені ознайомити вас з рецензією на дисертаційне дослідження Марії Сизько "Вплив мов корінного населення Еквадору на лексичні та синтаксичні особливості іспанської мови на матеріалі публіцистичного дискурсу Еквадору". Рецензована дисертація присвячена комплексному дослідженню функціонування індігенізмів у сучасному іспаномовному публіцистичному дискурсі Еквадору. Робота зосереджена на автохтонному компоненті еквадорського варіанту іспанської мови та вивченні його впливу на формування іспанської мови внаслідок тривалого контакту з кечуа, шуар, сеона, ачуар та іншими корінними мовами Еквадору. У сучасній лінгвістиці, що має поліпарадигмальний характер, спостерігається тенденція до інтеграції надбань різних, зокрема суміжних дисциплін при дослідженні мовних явищ. Дослідження впливу індігенізмів на лексичну та синтаксичну структуру іспанської мови на матеріалі публіцистичного дискурсу Еквадору з урахуванням соціолінгвістичного, лінгвопрагматичного та лінгвокогнітивного аспектів є актуальним. Наукова новизна дисертації полягає у проведенні

комплексного дослідження індігенізмів у сучасному іспаномовному публіцистичному дискурсі Еквадору. У дисертаційному дослідженні запропоновано інтегровану аналітичну модель дослідження індігенізмів, що спирається на репрезентативні емпіричні дані. Розроблено концептуальний континуум "лексема-соціальний індекс", що демонструє механізм індексації індігенізмів від денотативної номінації до індексації соціальних значень і набуття конотативного значення. Виявлено інкорпоративний характер індігенних елементів в іспаномовному публіцистичному дискурсі. Перший розділ дисертації спрямований на визначення теоретичних засад дослідження, що полягають в окресленні методологічних принципів аналізу мовних контактів та публіцистичного дискурсу з огляду на їхні взаємозв'язки, взаємодетермінованість та соціальну зумовленість. Мовний контакт розглядається як динамічний процес, що зумовлює мовну варіативність на різних рівнях системи, на дослідження якої спрямоване застосування дескриптивного та інтерпретативного підходу. Обґрунтовано теоретичну єдність поєднання дискурс-аналізу та методів корпусної лінгвістики як об'ємної складової методології дослідження. Другий розділ дисертації, що забезпечує методологічну цілісність дослідження, присвячено окресленню засадничих принципів аналітичної моделі публіцистичного дискурсу з визначенням рамок зіставлення. У цьому розділі здійснюється типологізація індігенізмів та визначається корпусно-дискурсна рамка їхнього аналізу з позиції соціальної варіативності, що задає перспективу емпіричного аналізу корпусних даних. Це дозволяє виявити дискурсивні функції індігенізмів у сучасному еквадорському медіадискурсі. Третій розділ дисертації присвячено комплексному аналізу лексичних та синтаксичних контактних одиниць у мас-медійному просторі Еквадору на матеріалі корпусу за період 2019-2024 років, в якому ці аспекти поєднуються з формально-синтаксичним, прагматичним та дискурсивно-ідеологічним аналізом. Показано, що в мас-медійному дискурсі Еквадору індігенізми здійснюють денотативну номінацію, етнокультурне маркування, набувають конотативних оцінних значень та прагматичного навантаження. Встановлено основні функції індігенізмів, такі як маркування локальності, автохтонності, культурної автентичності та політичної суб'єктності, що визначається орієнтацією співвіднесення із історичними подіями, соціальними практиками та ідеологічними позиціями. Описано типологію синтаксичних моделей інтеграції індігенного матеріалу в іспаномовний текст. Попри загальну позитивну оцінку роботи, вважаємо за доцільне висловити ряд зауважень. Слід уніфікувати термінологію, оскільки в роботі часто вживаються поняття "медіадискурс", "іспаномовний журналістський текст", "медіапростір Еквадору", "публіцистичний дискурс". Також викликає питання транслітерація лексичної одиниці Quichua. В роботі іноді вживаються стилістичні огріхи на кшталт "покроковий огляд ключових підходів дозволить контекстуалізувати лінгвістичний матеріал". В роботі бракує пояснення термінів когнітивної лінгвістики на кшталт "медіатичність" в окремих доменах, "сегментація контактних форм", "ідеологічна концентрація". Також зауваження, скоріше навіть зауваження-запитання: у своїй роботі ви встановили основні функції індігенізмів, такі як маркування локальності, автохтонності, культурної автентичності та політичної суб'єктності. Варто визначити диференційні критерії між цими функціями і визначити, чи можливим є в одному індігенізмі використання кількох функцій, чи це виключно одна функція для одного індігенізму? Висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження. Вважаю, що рецензована дисертація є логічним завершенням наукового дослідження, що за актуальністю теми, а також з огляду на новизну та обґрунтованість наукових результатів, які мають теоретичне та практичне значення та відображені в наукових публікаціях, відповідає вимогам до наукових дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії і може бути рекомендована до захисту. Дякую.

Кандидат філологічних наук, доцент Братель О.М.: Аналіз представлених матеріалів дисертаційного дослідження Марії Федорівни Сизько дозволяє виокремити низку фундаментальних переваг роботи, а також певні аспекти, які потребують уточнення і подальшого розвитку. Дослідження присвячене актуальній темі взаємодії іспанської мови з автохтонними мовами Еквадору в медійному просторі. Беззаперечною перевагою роботи є створення спеціалізованого авторського корпусу та зазначення обсягу цього корпусу, який

охоплює провідні медіа за 2019-2024 роки. Це забезпечує хорошу репрезентативність і високу достовірність результатів. Робота вдало поєднує інструментарій корпусної лінгвістики із соціолінгвістичними концепціями, такими як Audience Design Белла та теорія індексації Сільверстайна. Це дозволяє вийти за межі простого опису запозичень і проаналізувати їх як соціально значущі знаки. Запропонований автором континуум "лексема-конотація-соціальний індекс" є оригінальним теоретичним внеском, який допомагає описати динаміку переходу індігенізмів від нейтральних назв до ідеологічних маркерів. На позитивну оцінку також заслуговує типологізація синтаксичних моделей. Авторка розробляє детальну типологію їх інтеграції, що демонструє системний підхід до аналізу структури тексту. Робота містить важливий науковий результат про інкорпоративний характер контакту на синтаксичному рівні. Визначення відсутності системного перенесення граматичних принципів індігенних мов свідчить про наукову чесність і якісний аналіз міжструктурного впливу. Водночас можемо виокремити кілька аспектів, які можуть стати предметом наукової дискусії або потребують технічного доопрацювання. Одним із найбільш помітних дискусійних моментів є неоднозначність у вказуванні обсягу авторського корпусу. В анотації та на ранніх етапах опису роботи вказується обсяг 1,6 мільйона слововживань. Проте в другому розділі на сторінці 88, де описуються параметри матеріалу, зазначено обсяг близько одного мільйона слововживань. В технічному описі корпусу наведено ще точніші цифри: 967 022 токени або 822 425 слововживань. Така розбіжність може викликати зауваження щодо верифікації статистичних результатів, тому цифри потребують уніфікації по всьому тексту. Висновки авторки про те, що не зафіксовано системного перенесення граматичних принципів індігенних мов (сторінка 164), тобто контакт має інкорпоративний характер, а синтаксична архітектура залишається нормативною іспанською, призводить переважно до описів моделей інтеграції лексем. Використання інструменту Wmatrix для семантичної анотації є позитивним, проте має свої ризики, на які вказує сама авторка на сторінці 112, зазначаючи, що автоматичні семантичні категорії не завжди враховують специфіку мовного контакту та культурно зумовлені значення. Це може призводити до певних спрощень при інтерпретації значень, якщо автоматична розмітка не буде повністю верифікована вручну, особливо для одиниць із високим рівнем символічної насиченості. Авторка також зазначає, що порівняльний аналіз матеріалів центральних і регіональних медіа не виявив статистично значущої різниці в частотності індігенізмів. Проте залишається відкритим питання, чи не нівелює такий узагальнений підхід відмінності в стратегіях орієнтації на аудиторію в локальних контекстах, в більш вузьких контекстах. Дослідження зосереджується виключно на писемному публіцистичному дискурсі, і хоча це обґрунтовано метою дослідження, воно б дуже виграло, якби ми могли порівнювати дані з соціальними мережами або усним мовленням. Але авторка сама зазначає, що це є перспективою дослідження. Одним з технічних питань, на які потрібно звернути увагу – це нюанс, пов'язаний із проставленням відступів на початку абзаців. У роботі вони виставлені за допомогою табуляції. В текстових редакторах розмір табуляції може відрізнятися: стандартно він може становити або 1,27 см, або 1,25 см. Тому це потребує уточнення і певного контролю або налаштування точного розміру табуляції вручну, або краще це виставити автоматично, а не в ручному режимі. Хоча можливо це відображення саме текстового редактору і конвертація тексту. Тому зверніть, будь ласка, увагу, коли будете подавати, особливо в електронному варіанті роботи, щоб цей нюанс був врахований. Але загалом зазначені моменти не применшують наукової цінності роботи, яка є ґрунтовним внеском в контактну лінгвістику. Дослідження є зрілим, методологічно вивіреним і має вагоме значення для сучасної іспаністики та контактної лінгвістики зокрема. виправлення неточностей лише підсилить її наукову цінність. Вважаємо, що робота може бути рекомендована до захисту. Дякую за увагу.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології Артемова Л.В.: Мені приємно, що матеріалом дослідження Марії Федорівни стала публіцистика. Дослідження, яке вона провела, на мій погляд, є частиною новітньої парадигми, тому що вона намагалася поєднати і корпусну лінгвістику, і дискурс-аналіз. Ця спроба була дуже вдалою, і

результати цікаві. Як правильно сказала Ніна Миколаївна, такі дослідження у нас є поштучними, їх дуже мало, і справді, у бібліографії Марії Федорівни лише можна побачити дослідження Приходька Миколи Павловича, достатньо вже давно зроблене у 80-х роках. Тим паче матеріал, який вона пропонує, є актуальним. Підкупає так само, що більшість теоретичних джерел, на які вона посилається, є сучасними, і це англomовні джерела, у більшості є так само іспаномовні. Матеріал зібрано за 5 років у різних виданнях. Єдине, я думаю, що у мене буде певне побажання: трошки уніфікувати концептуальний або понятійний апарат, тому що занадто багато термінів, наприклад: і аналітика, і аналітичні жанри, і журналістика, тут в опозицію стає колонка, есе, які є вже піджанром. У Марії Федорівни перші приклади з'явилися після сторінки 100. І це, чесно кажучи, вражає. Я не зовсім розумію, навіщо цілий другий розділ було присвячувати, тому що можна було би розписати такі чудові цікаві ілюстративні матеріали, які можна було би розкрити більше. Так само за наявності такого значного корпусу та ілюстративного матеріалу, чому приклади повторюються? У будь-якому разі, всі ці зауваження не зменшують вартості роботи. Вона відповідає сучасній парадигмі наукових досліджень, і я повністю підтримую на думку колег, що ця робота гідно буде представлена до захисту. Дякую.

Доктор філологічних наук, професор Бурбело В.Б.: Я приєднуюся до позитивних висновків, які вже тут були висловлені шановними членами кафедри і рецензентами цієї роботи. Дійсно, робота присвячена темі, яка не часто зустрічається у сучасних наших дослідженнях, в тому числі і звичайно в першу чергу з романської філології. Тема оригінальна, цікава, застосовані методи, які поєднують інтерпретацію, аналіз і водночас методи корпусної лінгвістики. Я вважаю, що звичайно все це заслуговує на те, щоб бути підтриманим і рекомендувати цю дисертацію до захисту. Але водночас, звичайно, треба врахувати і ще, можливо, досить ґрунтовно попрацювати над тими зауваженнями, які шановні колеги сьогодні висловили щодо вдосконалення цієї роботи. Зокрема тих зауважень, які стосуються, можливо, інтерпретації, так би мовити, певних явищ того, що дійсно ілюстративний матеріал має бути представлений, звичайно, не зі сторінки 100, і можливо у більш якомусь варіативному вигляді. Я бажаю Марії Федорівні якнайшвидше впоратися з цими зауваженнями, побажаннями, технічними правками, про які говорили сьогодні колеги, і вже представити варіант доопрацьований до захисту до спеціалізованої вченої ради. Дякую.

Доктор філологічних наук, професор Чистяк Д.О.: Шановні колеги, я хочу насамперед привітати нас з дуже цікавим дослідженням, яке ми сьогодні заслухали. І справді це дослідження, воно лежить у річищі новітніх тенденцій розвитку романської філології. Це дослідження у найкращих традиціях міждисциплінарних досліджень. Можна сказати, що справді Марія Федорівна провела ґрунтовну роботу, і дослідження має як теоретичну новизну, так звичайно і практичне застосування. Дуже імпонує те, що аналіз проведено на широкому матеріалі і водночас інтерпретація проводиться з залученням різноманітних здобутків сучасних філологічних дисциплін. Мені дуже імпонує, приміром, запропонований дисертанткою континуум "лексема-конотація-соціальний індекс". Це справді перспективно не лише для аналізу саме цього явища індігенізмів, яке розглядається в цьому дисертаційному дослідженні, але воно розкриває нам ширші обрії щодо того, як функціонують саме на сучасному етапі лексичні одиниці, особливо лексичні одиниці з певним символічним навантаженням. І я думаю, що його доречно буде і розширити і на ширші текстові масиви, і не лише на матеріалі іспанської мови. Треба сказати, що ось таких висновків, які порушують перспективні питання, в цій дисертації чимало. І саме це обґрунтовує її теоретичне значення і для подальших наукових пошуків. Звичайно, що той великий обсяг матеріалу, який опрацьовано, можливо, потребує більш наочного представлення, щоб справді не викликало потім запитань щодо того, який обсяг матеріалу використовувався в цілому... Є, мабуть, технічні якісь зауваження, які треба виправити. Але крім виправлення оцих технічних зауважень, важливо, звичайно, краще показати ось ці здобутки саме наочного матеріалу в тексті дисертації. І здається, що ці зауваження, побажання, які сьогодні лунали від шановних рецензентів та інших колег, вони потребують певного творчого опрацювання. Ну і, звичайно,

я долучаюся до шановних колег в одностайній нашій думці про те, що дисертаційне дослідження за умови усунення технічних зауважень і дослухання до тих побажань шановних колег, цілком можна буде рекомендувати до захисту. Спасибі.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Сизько Марії Федорівни на тему:

«Вплив мов корінного населення Еквадору на лексичні та синтаксичні особливості іспанської мови (на матеріалі публіцистичного дискурсу Еквадору)», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань

**03 Гуманітарні науки
за спеціальністю 035 Філологія**

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. Вибір теми дисертаційного дослідження зумовлений актуальністю проблеми функціонування індигенного мовного компонента у сучасному іспаномовному публіцистичному дискурсі Еквадору в умовах тривалого мовного контакту. Історичний і сучасний розвиток іспанської мови в еквадорському соціокультурному просторі відбувається у постійній взаємодії з автохтонними мовами, передусім з кечуа/кічва, що визначає специфіку лексичної, синтаксичної та дискурсивної організації мовлення.

Попри значний масив досліджень, присвячених контактній лінгвістиці та іспанській мові Латинської Америки, функціонування індигенізмів у сучасному медіадискурсі Еквадору досі описано фрагментарно. Більшість праць зосереджуються або на історичних аспектах мовного контакту, або на лексикографічній фіксації запозичень, недостатньо враховуючи їх прагматичні функції, дискурсивну динаміку та механізми інтеграції в журналістський текст.

Особливої актуальності дослідження набуває звернення до публіцистичного дискурсу, оскільки саме мас-медіа виступають інституційним простором формування мовної норми, соціальних оцінок і мовних ідеологій. У сучасному еквадорському суспільстві, що характеризується багатомовністю та активними публічними дискусіями щодо прав автохтонних народів, культурної спадщини та мовної політики, індигенізми в медіатекстах виконують не лише номінативну, а й індексикальну та ідеологічну функції.

Наукова актуальність теми полягає в необхідності інтеграції підходів контактної лінгвістики, соціолінгвістики варіативності та дискурсивного аналізу з корпусними методами дослідження. Відсутньою залишається комплексна модель, яка би поєднувала частотний опис індигенізмів з аналізом їх прагматичних функцій і синтаксичних моделей інтеграції у журналістському тексті.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційна робота виконана в рамках теми наукових досліджень географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (№ держреєстрації 05БФ050-01) та пов'язана з науковими темами, які розробляються в Державному автотранспортному науково-дослідному і проектному інституті Міністерства транспорту та зв'язку України (№ держреєстрації).

3. Мета і завдання дослідження.

Мета дисертації полягає у комплексному описі та поясненні функціонування індигенізмів у сучасному іспаномовному публіцистичному дискурсі Еквадору (2019–2024) на лексичному, синтаксичному та дискурсивно-ідеологічному рівнях на основі спеціально сформованого авторського корпусу, а також у моделюванні механізмів їх частотної стабілізації, прагматичної реалізації та індексації соціальних значень у медійному просторі.

Завдання:

1. Уточнити теоретичні дефініції індигенізму в контексті еквадорського медіадискурсу та сформулювати критерії відбору одиниць для аналізу з урахуванням словникової кодифікації та контекстної верифікації; описати процедури перевірки їх статусу на основі лексикографічних джерел і фактичного функціонування у текстах.

2. Сформувати та охарактеризувати авторський корпус іспаномовної публіцистики Еквадору (2019–2024), визначивши його склад, жанрову структуру, регіональне представлення, тематичні домени, обсяг і принципи добору матеріалу.
3. Встановити частотність і розподіл індигенізмів у корпусі, з'ясувати їх жанрову та тематичну локалізацію, визначити домени концентрації й показники регулярності функціонування.
4. Описати семантичні типи індигенізмів та проаналізувати їх прагматичні функції в публіцистичних текстах, зокрема механізми номінації, пояснення, перекладу, маркування та оцінювання.
5. Пояснити механізми індексації соціальних значень через індигенні одиниці та встановити їх зв'язок із мовними ідеологіями й орієнтацією тексту на гетерогенну аудиторію.
6. Виокремити та типологізувати синтаксичні моделі інтеграції індигенного матеріалу в іспаномовний журналістський текст (дефініційні, апозитивні, альтернативні, делеговані, цитатні, гібридно-перелікові тощо), визначити їх структурні характеристики та дискурсивні функції.
7. Встановити межі структурного впливу мовного контакту на синтаксичному рівні, з'ясувавши, чи наявні ознаки системного перенесення граматичних принципів індигенних мов або ж інтеграція має інкорпоративний характер у межах іспаномовної граматики.
8. Узагальнити отримані результати у вигляді моделі контактної динаміки в еквадорській публіцистиці, що поєднує частотний опис, прагматичний аналіз, індексацію соціальних значень і типологію синтаксичних моделей інтеграції.

4. Об'єкт дослідження.

Об'єктом дослідження є сучасний іспаномовний публіцистичний дискурс Еквадору, репрезентований медійними текстами 2019–2024 років, що функціонують у національному та регіональному інформаційному просторі. Йдеться про інституційно організовані тексти мас-медіа, які охоплюють різні жанри журналістики (новини, репортажі, аналітичні матеріали, колонки) і виступають майданчиком формування та трансляції мовної норми, соціальних оцінок і культурних моделей інтерпретації дійсності.

5. Предмет дослідження.

Предметом дослідження є індигенізми як контактні зумовлені мовні одиниці автохтонного походження та синтаксичні й дискурсивні механізми їх інтеграції й індексації в публіцистичних текстах. У межах предмета аналізуються частотність і розподіл індигенізмів у корпусі, їх семантичні та прагматичні характеристики, моделі пояснення й перекладу, способи номінації культурно значущих концептів, а також типологія синтаксичних конфігурацій, через які індигенний матеріал включається до іспаномовної журналістської граматики.

6. Методи дослідження.

Загальнонаукові методи: методи аналізу й синтезу, індукції та дедукції, узагальнення і наукової інтерпретації.

Корпусно-кількісні методи: частотний аналіз, побудова частотних списків і розподілів; аналіз конкордансів у форматі KWIC; елементи статистичного опису.

Корпусно-контекстуальний аналіз: аналіз типових контекстів уживання індигенізмів у журналістських текстах.

Дискурсивний аналіз: аналіз публіцистичних текстів як інституційно регульованих комунікативних практик.

Прагматичний аналіз: аналіз комунікативних і оцінних функцій індигенізмів з урахуванням авторської позиції та орієнтації на аудиторію.

Контактно-лінгвістичний аналіз: для пояснення механізмів мовного контакту та інтеграції індигенних одиниць у систему іспанської мови.

Контактно-синтаксичний аналіз: для виявлення та типологізації синтаксичних моделей інтеграції індигенного матеріалу в іспаномовний журналістський текст.

7. Наукова новизна дослідження: полягає в комплексному корпусно-дискурсивному дослідженні індигенного компонента сучасного іспаномовного публіцистичного дискурсу Еквадору та базується на таких основних положеннях:

- Уперше сформовано та системно опрацьовано спеціалізований авторський корпус еквадорської публіцистики 2019–2024 років (приблизно 1600 текстів, близько 1 млн слововживань) як репрезентативну емпіричну базу для аналізу індигенізмів у медіадискурсі.
- Запропоновано інтегровану аналітичну модель дослідження індигенізмів, що поєднує корпусно-кількісний опис (частотність, розподіл, доменна локалізація) з дискурсивно-прагматичною інтерпретацією та аналізом індексації соціальних значень.
- Уперше здійснено типологізацію синтаксичних моделей інтеграції індигенного матеріалу в іспаномовний журналістський текст (дефініційні, апозитивні, альтернативні, делеговані, цитатні, гібридно-перелікові конструкції) з описом їх структурних параметрів і дискурсивних функцій.
- Обґрунтовано інкорпоративний характер контактної динаміки на синтаксичному рівні: індигенні елементи інтегруються в іспаномовну граматичну систему без системного перенесення структурних принципів індигенних мов.
- Розроблено концептуальний континуум «лексема → соціальний індекс», який описує механізм переходу індигенізму від денотативної номінації до індексації соціальних значень і ідеологічного позиціонування у публіцистичному дискурсі.
- Поглиблено уявлення про роль медіа як інституційного середовища стабілізації контактних форм, у якому індигенізми виконують функції нормалізації, легітимації або маркування культурної відмінності.

8. Теоретичне значення дисертації полягає у розвитку контактної лінгвістики, соціолінгвістики варіативності та дискурс-аналізу шляхом інтеграції корпусно-кількісного опису з дискурсивно-прагматичною інтерпретацією індигенного компонента як соціально й ідеологічно значущого ресурсу медіакомунікації. Отримані результати уточнюють положення контактної лінгвістики щодо механізмів інтеграції запозичень і меж структурного впливу в умовах тривалого мовного контакту, обґрунтовуючи інкорпоративний характер синтаксичної інтеграції індигенних елементів у сучасному іспаномовному медіадискурсі. Дослідження розширює дискурсивний підхід до аналізу публіцистики, демонструючи, що індигенізми функціонують не лише як номінативні одиниці, а як інструменти смислотворення, оцінного та ідеологічного позиціонування. Запропонована інтегрована модель «частотність → прагматика → індексація → синтаксична інтеграція» поглиблює теоретичні уявлення про контактну динаміку в інституційних текстах і створює підґрунтя для аналізу інших багатомовних медіапросторів.

9. Практичне значення полягає у можливості використання її результатів у науково-освітній, лексикографічній та прикладній комунікативній діяльності. Матеріали й висновки дослідження можуть бути використані у викладанні курсів із соціолінгвістики, контактної лінгвістики, медіалінгвістики, дискурс-аналізу та корпусних методів дослідження мови, а також у підготовці магістерських і докторських робіт, присвячених аналізу медіатекстів і багатомовних комунікативних середовищ. Сформований авторський корпус публіцистики Еквадору 2019–2024 років і укладений перелік індигенізмів із їх частотними, семантичними та синтаксичними характеристиками можуть слугувати емпіричною базою для подальших досліджень мовного контакту, медіадискурсу та іспаномовної варіативності в Латинській Америці. Результати роботи мають прикладну цінність для лексикографічної практики, зокрема для уточнення статусу та функціональних характеристик індигенізмів, а також можуть бути використані в редакційній діяльності медіа й у сфері аналізу мовної політики,

міжкультурної комунікації та стратегій репрезентації автохтонних спільнот у публічному просторі.

10. Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею, в якій висвітлені власні ідеї і розробки автора, що дозволили вирішити поставлені завдання. Робота містить теоретичні та методичні положення і висновки, сформульовані дисертанткою особисто. Використані в дисертації ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення ідей здобувача.

11. Апробація результатів дослідження. 1) Сизько М. Ф. Варіативні особливості еквадорського варіанта іспанської мови. –17-а Міжнародна наукова конференція «Мова як світ світів. Граматика і поетика текстових структур», 9–10 листопада 2023 р.

2) Сизько М. Ф. Лексичні сліди мов кечуа і шуар у публіцистичному дискурсі Еквадору: між мовною запозиченістю та прагматичним маркуванням. – IX Всеукраїнські наукові читання за участю молодих учених «Філологія XXI століття: нові дослідження і перспективи», 10–11 квітня 2025 р.

3) Сизько М. Ф. Індигенізми як маркери національної автентичності та ідеологічного фреймінгу в еквадорському медіадискурсі (2019–2024). – Всеукраїнська наукова конференція «Сучасна філологія: лінгвістика, літературознавство, перекладознавство, фольклор», 13–14 листопада 2025 р.

12. Публікації. За результатами дослідження 4 наукові праці: 3 статті, які опубліковані у наукових фахових виданнях України; 1 стаття у виданні, проіндексованому в базі даних Scopus/ та/або Web of Science Core Collection.

Список опублікованих праць за темою дисертації

1) Сизько, М. Ф. (2022). Еквадорський варіант іспанської мови: майбутній час замість імперативу. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики, 41, 93–99. <https://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.09>

2) Сизько, М. Ф. (2025). Автохтонний компонент еквадорської іспанської: контактна лінгвістика в дії. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики, 48, 223–241. Посилання на публікацію: https://www.researchgate.net/publication/396877293_THE_INDIGENOUS_COMPONENT_OF_ECUADORIAN_SPANISH_CONTACT_LINGUISTICS_IN_ACTION

3) Сизько, М. (2025). Особливості функціонування лінгвокультурних метафор Кічуа в еквадорському медіадискурсі (2019–2024 рр.). Вісник науки та освіти. Серія «Філологія», 10(40), 880–894. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10\(40\)-880-894](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10(40)-880-894)

4) Сизько, М. (2026). Корпусний аналіз уживання лексем кічуа в іспанськомовному медіадискурсі Еквадору (2019–2024) на базі CORPHA. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Філологія, 28(2), 130–137. <https://doi.org/10.32589/2311-0821.2.2025.351785>

13. Структура та обсяг дисертації.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 351 сторінок, із них 208 сторінок основного тексту, 115 сторінок списку використаних джерел та 27 сторінок додатків.

14. Характеристика особистості здобувача.

Здобувач характеризується високим рівнем наукової підготовки, самостійності та методологічної зрілості. У процесі роботи над дисертацією засвідчено вміння системно опрацьовувати наукові джерела, застосовувати комплекс сучасних методів аналізу та здійснювати аргументовану інтерпретацію отриманих результатів у межах обраної тематики.

15. Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури.

16. Рецензенти рекомендують: відповідно до пп. 15, 16 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, *пропонується такий склад разової ради:*

Голова ради:

Смушинська Ірина Вікторівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики перекладу романських мов імені Миколи Зерова Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Рецензенти:

Охріменко Валерія Ігорівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри романської філології Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Артемова Людмила Василівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри романської філології Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Офіційні опоненти:

Косович Ольга Василівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри романо-германської філології та професійної комунікації Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Миронова Наталія Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської і новогрецької філології та перекладу Київського національного лінгвістичного університету.

Усі члени разової спеціалізованої вченої ради не мають реальний чи потенційний конфлікт інтересів щодо здобувача Сизько Марії Федорівни (зокрема, є його близькою особою) та/або його наукового керівника.

У результаті попередньої експертизи дисертації **Сизько Марії Федорівни** і повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Сизько Марії Федорівни на тему: «Вплив мов корінного населення Еквадору на лексичні та синтаксичні особливості іспанської мови (на матеріалі публіцистичного дискурсу Еквадору)».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Сизько М.Ф. відповідає спеціальності 035 Філологія та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Сизько М.Ф. на тему: «Вплив мов корінного населення Еквадору на лексичні та синтаксичні особливості іспанської мови (на матеріалі

публіцистичного дискурсу Еквадору)» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 035 Філологія.

4. Рекомендувати вченій раді ННІФ затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова ради:

Смушинська Ірина Вікторівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики перекладу романських мов імені Миколи Зерова Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Рецензенти:

Охріменко Валерія Ігорівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри романської філології Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Артемова Людмила Василівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри романської філології Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Офіційні опоненти:

Косович Ольга Василівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри романо-германської філології та професійної комунікації Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Миронова Наталія Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської і новогрецької філології та перекладу Київського національного лінгвістичного університету.

Результати голосування щодо рекомендації до захисту дисертації Сизько Марії Федорівни:

«За» – 24

«Проти» – немає

«Утримались» – немає

Презентація Сизько Марії Федорівни на 24 стор. додається.

Директор

Навчально-наукового інституту філології –
доктор філологічних наук, професор

 Григорій СЕМЕНЮК

Головуюча на засіданні –

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри романської філології

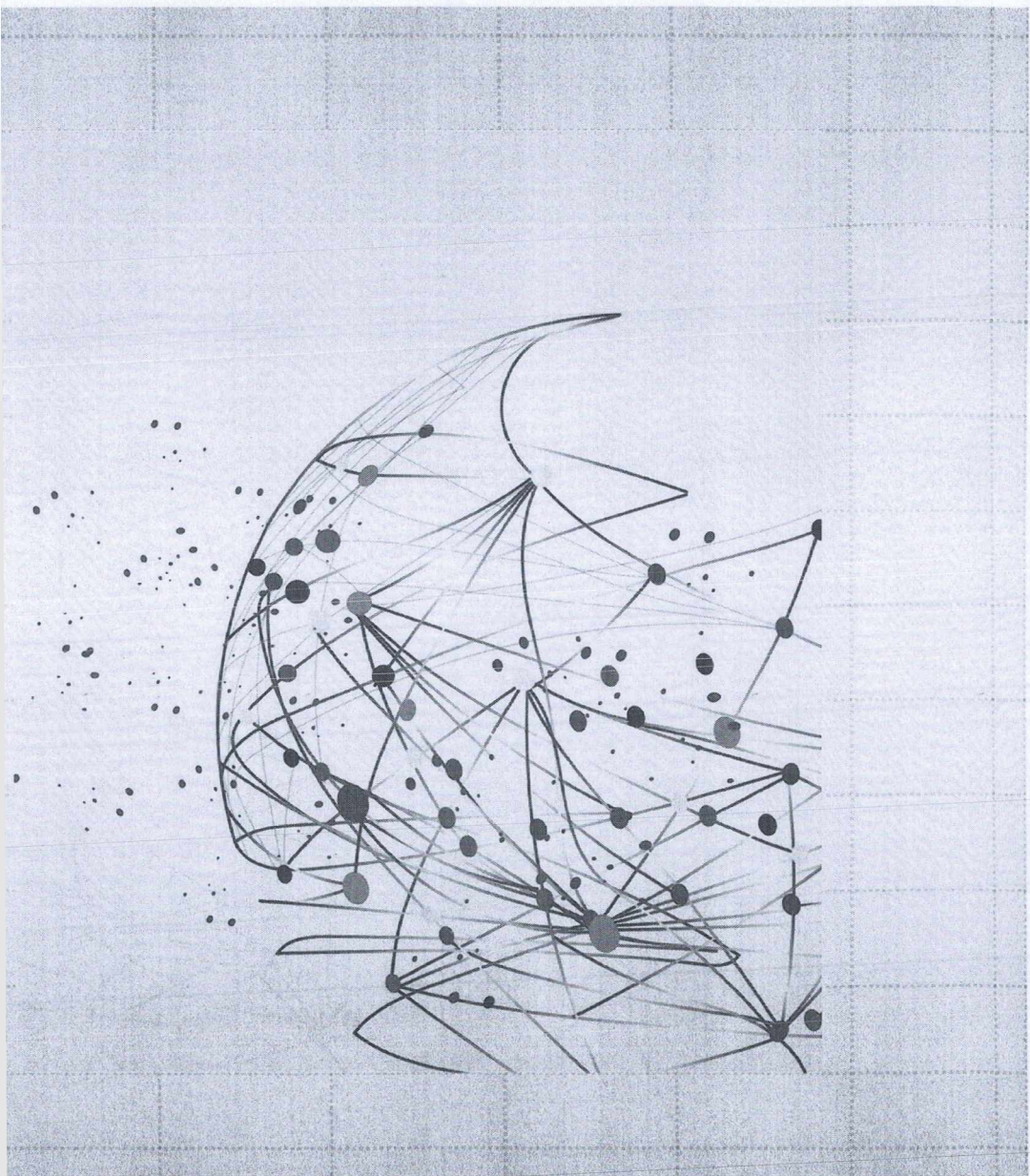
 Ірина СИТДИКОВА

Секретар засідання

 Світлана СИВЕНКО

ВПЛИВ МОВ КОРИННОГО НАСЕЛЕННЯ ЕКВАДОРУ НА ЛЕКСИЧНІ ТА СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ (НА МАТЕРІАЛІ ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ ЕКВАДОРУ)

- Підготувала аспірантка Сизько Марія
- Науковий керівник:
- Корбозерова Ніна Миколаївна
- доктор філологічних наук, професор

ЗМІСТ

ВСТУП	12
РОЗДІЛ I	28
МОВНИЙ КОНТАКТ ТА ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ ДИСКУРС У СУЧАСНОМУ ЛІНГВІСТИЧНОМУ ВИМІРІ	28
1.1. Мовний контакт як лінгвістичне явище	28
1.2. Соціолінгвістичні параметри мовної варіативності	36
1.3. Публіцистичний дискурс у сучасних лінгвістичних дослідженнях	49
1.4. Іспанська мова Еквадору в умовах мовного контакту	67
1.5. Критичний дискурсивний аналіз і корпусні дослідження публіцистичного дискурсу	80
ВИСНОВКИ ДО ПЕРШОГО РОЗДІЛУ	84
РОЗДІЛ II. КОРПУС ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ ТА АНАЛІТИЧНА МОДЕЛЬ ЙОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	88
2.1. Публіцистичний корпус еквадорських медіа як матеріал дослідження	88
2.2. Аналітична модель дослідження публіцистичного дискурсу	97
2.3. Індигенізми як об'єкт корпусного аналізу в публіцистичному дискурсі	104
2.4. Корпусні інструменти та процедури аналізу публіцистичного дискурсу	112
ВИСНОВКИ ДО ДРУГОГО РОЗДІЛУ	123
РОЗДІЛ III. ЛЕКСИЧНІ ТА СИНТАКСИЧНІ ПРОЯВИ МОВНОГО КОНТАКТУ В ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ЕКВАДОРУ	127
3.1. Індигенізми в публіцистичному дискурсі Еквадору	127
3.2. Семантичні та прагматичні характеристики індигенізмів	139
3.3. Частотність і функціонування індигенізмів у корпусі	152
3.4. Синтаксична організація індигенного матеріалу та межі структурного впливу в публіцистичному дискурсі Еквадору	164
3.5. Дискурсивні функції лексичних і синтаксичних контактних одиниць у ЗМІ	181
ВИСНОВКИ ДО ТРЕТЬОГО РОЗДІЛУ	195
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	198
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	203
СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	220
ДОДАТКИ	221

Структура та зміст дисертації

ВСТУП

- **Мета дослідження**
- Комплексно описати й пояснити функціонування індигенізмів у сучасному іспаномовному публіцистичному дискурсі Еквадору (2019-2024) на лексичному, синтаксичному та дискурсивно-ідеологічному рівнях на матеріалі авторського корпусу, а також змодельовати механізми їх частотної стабілізації, прагматичної реалізації та індексації соціальних значень у медійному просторі.
- **Об'єкт дослідження**
- Сучасний іспаномовний публіцистичний дискурс Еквадору, представлений інституційними медійними текстами (2019-2024).
- **Предмет дослідження**
- Індигенізми та синтаксичні й дискурсивні механізми їх інтеграції й індексації в публіцистичних текстах.

ВСТУП

Основні завдання

- уточнити поняття *індигенізму* в еквадорському медійному контексті;
- сформувати репрезентативний корпус публіцистики (2019–2024);
- встановити частотність і жанрово-доменний розподіл індигенізмів;
- описати їх семантичні й прагматичні функції;
- проаналізувати механізми індексації соціальних значень;
- типологізувати синтаксичні моделі інтеграції;
- змодельовати контактну динаміку індигенного компонента в медіадискурсі.

Методи дослідження

- загальнонаукові (аналіз, синтез, узагальнення);
- корпусно-кількісні (частотний аналіз, KWIC, розподіли);
- дискурсивно-прагматичні;
- контактено-синтаксичні (теорія мовного контакту).

ВСТУП

Наукова новизна

- уперше створено спеціалізований корпус екваторської публіцистики (≈1600 текстів, ≈1 млн слововживань);
- типологізовано синтаксичні моделі інтеграції індигенного матеріалу;
- запропоновано континуум «лексема → соціальний індекс».

Теоретичне значення

Розвиток контактної лінгвістики, соціолінгвістики варіативності та медіадискурсивного аналізу; переосмислення індигенізмів як ідеологічних і соціальних індексів.

Практичне значення

Використання результатів у викладанні, лексикографії, медіапрактиці, дослідженнях мовної політики.

Особистий внесок

Авторкою самостійно сформовано корпус, розроблено модель аналізу, проведено корпусний, синтаксичний і дискурсивний аналіз, сформульовано висновки.

РОЗДІЛ I. МОВНИЙ КОНТАКТ ТА ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ ДИСКУРС У СУЧАСНОМУ ЛІНГВІСТИЧНОМУ ВИМІРІ

1.1. Мовний контакт як лінгвістичне явище

Мовний контакт

- Соціально та комунікативно зумовлений процес, що реалізується у мовленні білінгвальних спільнот
- Не «зіткнення мовних систем», а результат регулярної мовленнєвої практики (Weinreich, 1953; Matras, 2009)

Ключові параметри

- Вирішальним є **суспільний білінгвізм**
- Повторюваність → стабілізація контактних інновацій (Matras, 2009; Handbook of Language Contact, 2010)

Сучасний підхід

- Перехід від статичного опису до **динамічного моделювання**
- Мовні зміни = накопичення дрібних інновацій (Sankoff, 2001; Winford, 2010)

1.2. Соціолінгвістичні параметри мовної варіативності

Варіативність як норма

- Мовна варіативність є системною й закономірною характеристикою мови, а не відхиленням від норми (*Trudgill, 2000; Chambers, 2003*).
- Контактно зумовлена варіативність виникає тоді, коли іншомовні елементи входять до локальної системи значень і оцінок (*Masenko, 2010; Chambers, 2003*).

Норма і варіантність

- Норма розуміється як динамічний баланс між узусом і кодифікацією, відкритий до внутрішньої диференціації (*Тараненко, 2004; Масенко, 2010*).
- Медіадискурс є зоною коливання, де варіативні форми можуть:
 - легітимуватися,
 - маркуватися,
 - або залишатися периферійними.

Ідеологічний вимір

- Варіативність є соціально «читабельною» через механізми:
 - мовних ідеологій,
 - індексації соціальних значень(*Silverstein, 2003; Eckert, 2012*).

Ядро підходу у дисертації:

audience design (Bell, 1984) + мовні ідеології + індексація соціальних значень.

1.3 Публіцистичний дискурс у сучасних лінгвістичних дослідженнях

Дискурсологічна рамка

- Публіцистичний дискурс — форма інституційного дискурсу, що:
 - інтерпретує події,
 - формує оцінки,
 - відтворює ідеології
(Blommaert, 2005; Charaudeau, 2003).
- Важливо розрізняти:
 - **дискурс** (рівень інтерпретації),
 - **медіатекст** (одиниця корпусу),
 - **жанр** (нормативні рамки).

Жанрово-стилістичний аспект

- Мова публіцистики формується в умовах:
 - редакційного контролю,
 - уявної та множинної аудиторії
(Bell, 1991).
- Публіцистика поєднує:
 - стандартизовану норму,
 - стилістично марковані ресурси
(Biber & Conrad, 2019).

Прагматика

- Базові категорії:
 - оцінність,
 - авторська позиція,
 - ідеологічний фреймінг
(Hunston & Thompson, 2000; Bednarek & Caple, 2017).

1.4. Іспанська мова Еквадору в умовах мовного контакту

Загальна характеристика

- Еквадорська іспанська — **національний різновид**, сформований у ситуації тривалого асиметричного багатомовного контакту (*Toscano Mateus, 1953; Gómez Rendón, 2022*).
- Переважає **іспансько-кічва контакт**, з регіональною диференціацією:
 - Сьерра — системний контакт,
 - Амазонія — багатовекторний контакт,
 - Коста — обмежений контакт (*Stark, 1985; Muysken, 2019; Escobar, 2023*).

Рівні контактного впливу

- Лексика: індигенізми як **номінативні й символічні ресурси** (*Granda, 2001; Haboud, 2022*).
- Граматика й синтаксис: **конвергенція без втрати автономії іспанської** (*Escobar, 2011; Sánchez, 2003; Pfänder & Palacios, 2016*).
- Прагматика: епістемічність, дискурсивні стратегії (*Grzech, 2020*).

Соціолінгвістичний аспект

- Асиметричний білінгвізм → диглосія → ідеологічна напруга (*Haboud & King, 2020*).
- Медіа — простір часткової легітимації контактних елементів.

1.6 Критичний дискурсивний аналіз і корпусні дослідження публіцистичного дискурсу

КДА

- Дискурс як соціальна практика, пов'язана з владою та ідеологією (*Fairclough, 1995; van Dijk, 1998*).
- Публіцистичний дискурс — ключова сфера відтворення мовних ідеологій (*Fowler, 1991; Richardson, 2007*).

Обмеження КДА

- ризик вибіркості,
- висока інтерпретативність.

Корпусно-критичний синтез (CADS)

- Поєднання:
 - кількісного аналізу (частотність, KWIC),
 - критичної інтерпретації (*Baker, 2006; Baker et al., 2013; Poplack, 2021*).

Чому це важливо для дослідження

- Дозволяє:
 - відрізнити **стійкі контактні патерни** від стилістичних випадковостей;
 - пов'язати форму з ідеологічними рамками.

Підсумок Розділу I

Розділ I формує єдину теоретичну рамку, у якій:

- мовний контакт → динамічний соціолінгвістичний процес;
- варіативність → інструмент ідеологічного позиціювання;
- публіцистичний дискурс → інституційний простір стабілізації контактних форм;
- корпусно-критичний підхід → методологічна основа емпіричного аналізу індигенізмів.

РОЗДІЛ II. КОРПУС ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ДИСКУРСУ ТА АНАЛІТИЧНА МОДЕЛЬ ЙОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Публіцистичний корпус як аналітична модель (2.1)

Концепція корпусу

- Корпус як аналітично сконструйована модель дискурсу, а не «збірка текстів»
- Орієнтація на валідність, репрезентативність, відтворюваність
- Публіцистичний дискурс як простір взаємодії норми, варіативності та мовних ідеологій

Принципи формування корпусу

- Жанрова релевантність (інформативна + інтерпретаційна + оцінна функції)
- Джерельна збалансованість (національні + регіональні медіа)
- Тематична релевантність (ідентичність, мовна політика, корінні народи, культура, конфлікти)
- Хронологічна визначеність (2019–2024)

Структура корпусу

- 1616 текстів, 8 еквадорських медіа
- $\approx 967\,000$ токенів; $\approx 822\,000$ словоформ
- Тип корпусу: спеціалізований корпус середнього обсягу

Audience design і жанрово-інституційний вимір (2.1)

Теоретична рамка

- Модель *audience design* (Bell, 1984)
- Мовний вибір як функція уявного адресата

Корпусна реалізація

- Загальнонаціональні медіа
→ уніфікована норма, марковане використання індигенізмів
(El Comercio, El Universo, Primicias, El Telégrafo, Expreso)
- Регіональні медіа
→ вища легітимація локальних і контактних елементів
(La Hora, El Mercurio, Crónica)

Аналітичний висновок

- Відмінності інтерпретуються як **стилістична та ідеологічна адаптація до аудиторії**
- Лексичний вибір $\neq$ випадковість, а інституційно зумовлена стратегія

Аналітична модель і статус індигенізмів (2.2–2.4)

Логіка аналізу

- Корпусна лінгвістика як **методологічна основа**

- Аналітичний цикл:

- кількісне виявлення
- перевірка стабільності
- конкорданси й колокації
- дискурсивна та соціолінгвістична інтерпретація

Інтеграція підходів

- Корпус → емпіричні патерни
- Соціолінгвістика → пояснення варіативності
- Дискурс-аналіз → ідеологічна інтерпретація

Індигенізми як об'єкт

- Контактно зумовлені одиниці корінного походження
- Функціонують як **континуум**, а не однорідна категорія
- Аналізуються як **індекси соціальних значень**

Інструментальна модель

- Sketch Engine — ядро аналізу
- AntConc, WordSmith, Wmatrix, WOLD — доповнювальні інструменти
- Принципи: функціональне доповнення, не конкуренція

Підсумок

- Розділ II задає корпусно-дискурсивну рамку
- Методологічна база для аналізу індигенізмів у Розділі III

РОЗДІЛ III. ЛЕКСИЧНІ ТА СИНТАКСИЧНІ ПРОЯВИ МОВНОГО КОНТАКТУ В ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ЕКВАДОРУ

Статус індигенізмів

Індигенізми розглядаються:

- не як перелік одиниць,
- а як динамічний лексико-дискурсивний ресурс

Аналіз здійснюється:

- на матеріалі конкретних лексем,
- у конкретних контекстах,
- з урахуванням жанрів і редакційних стратегій

- 149 індігенізмів (без онімів)
- 5 023 слововживання → 0,52 % корпусу
- З урахуванням онімів: 0,64 % → кількісно неконсолідований, але структурно стабільний шар

Частотне ядро

•Топ-10 лексем = **63,5 %** усіх уживань:

- *raymi* (985)
- *inti* (567)
- *guagua* (366)
- *minga* (298)
- *pachamama* (253)
- *cuy/cuyes* (215)
- *karak/qharaq/cápac* (160)
- *taita/tayta* (153)

Кількісна та структурна картина інвентарю (3.1)

1. Функціональна інтерпретація
2. Висока частотність ≠ екзотизація
3. Високочастотні одиниці:
 1. семантично стабільні
 2. не потребують пояснення
 3. функціонують як звичні номінації
ej.: *minga de vacunación, guaguas de pan*
1. Відповідає класичній моделі запозичення (Haugen; Haspelmath):
частина лексем входить до активного узусу, інші зберігають маркованість

Джерело запозичень і онімний шар (3.1)

Походження

Домінування кечуа / кічва

• *minga, pachamama, ayllu, chicha, cuy, yachak, raymi, inti*

Поодинокі джерела

• Шуар: *arutam, anent, uwishin*

• Цафікі

Узгоджується з уявленням про Анди як зону тривалого контактного нашарування.

Топоніми (Додаток Б)

Tungurahua (201) → «горло вогню»

Cotacachi (122) → «повернена сіль»

Cayambe (47) → «холодна гора»

Gualaquiza (21) → «незаймана місцевість»

Топонімія відбиває шари різночасового мовного контакту

Етніоніми й глосоніми (Додаток В)

tsáchila (138), tagaeri (37),

wao (32),

achuar (30),

secoya (23),

cofán (21)

Стабільна присутність у новинах, аналітиці, колонках Важлива частина політичного й правового дискурсу

Тематичні домени та інтегрованість

Культура й ритуал

- *raymi, inti, pawkar, killa raymi, kapak raymi*
- *pachamata, chakana, ayllu*
- «*El Inti Raymi, también conocido como la Fiesta del Sol...*» (La Hora, 2021)

Гастрономія й побут

- *chicha, cuy, mote, locro, quinua, llapingacho*
- «*Un cuy con papas y un buen ají...*» (La Hora, 2023)

Природа й космологія

- *inti* ‘сонце’, *yaku* ‘вода’, *nina* ‘вогонь’
- *cóndor, quinde, puma*

Соціальні інституції

- *minga, ayni, runa, warmi, taita*
- «*Más de 1 300 personas participaron en la mega minga...*» (El Comercio, 2022)

Континуум інтегрованості

Повністю інтегровані

- артиклі, множина, атрибуція
- без лапок і пояснень
- la minga comunitaria*
- guaguas de pan*

Орфографічна варіантність

- *taita / tayta*
- *kapak / qhapaq / cápac*
- *chakana / chacana*

Дискурсивне маркування (flagging)

- *X o Y: «Pawkar Raymi o Fiesta del Florecimiento»*
- апозиція: «*la ayahuasca, una bebida ancestral*»
- лапки + глоса: «*el “yachak” (autoridad local)*»

Гібридні моделі

- *Yunguilla, Juanloma, Limoncocha*

Семантика та прагматика

1. Прагматичний континуум
2. Лексема → соціальний індекс
3. Денотація: locro, mashua
4. Конотація: guagua, taita
5. Індексація: minga por la identidad
6. karak raymi без пояснень
7. Семантика → прагматика → ідеологія

Семантичні зсуви

- Метонімія: *guagua* → *guaguas de pan*
- Звуження: *cancha* → спортмайданчик
- Онімізація: *runa* → *Mushuc Runa*
- Символізація: *taita* → *Taita Carnaval*
- Стабільність + розширення: *quinua, mashua, locro*

Синтаксична організація індигенного матеріалу та межі структурного впливу в публіцистичному дискурсі Еквадору

Стабільні синтаксичні моделі (із прикладами)

- Дефініційно-пояснювальна: $X + \text{que significa } Y$
"Katary, que significa 'despertar' en quichua" (El Comercio, 2019)
- Аполитивна: $X (Y) / X, \text{que es } Y$
"uno de los yachaks (sabios)" (La Hora, 2019)
- Альтернативна номінація: $X \text{ o } Y$
"Inti Raymi o Fiesta del Sol" (El Comercio, 2019)
- Делегована: *llamado / conocido como*
"un collar llamado 'asandim'" (El Comercio, 2020)
- Цитатно-перекладна:
" 'Monito ome goronte enamai', que significa... " (El Comercio, 2019)
- Гібридно-перелікова:
"una camisa o 'kushma'..." (El Comercio, 2020)

Концептуальні рамки

- Нормативні іспанські конструкції з індигенним наповненням:
defensa de la vida, cosmovisión indígena, justicia indígena, relación con la Pachamama
→ синтаксис як механізм **репрезентації та стабілізації концептів**.

Межі структурного впливу

- **Не зафіксовано системного індигенного синтаксису:**
 - зберігається порядок SVO, іспаномовна гіпотакса, нормативне керування;
 - контакт реалізується **інкорпоративно**, а не трансформаційно.

Дискурсивні функції контактних одиниць у ЗМІ

Типи функціонування індигенізмів

1. Інтегрована лексема (номінація)

– без пояснення, морфо-синтаксично адаптована

Durante la minga se realizarán actividades... (El Comercio, 2023)

2. Дискурсивно марковане вживання (індексація)

– конотативне, політично/ідеологічно навантажене

una minga por la capital tras las protestas (El Universo, 2019)

3. Символічний ресурс

– маркер цінностей, ідентичності

en defensa de la Pachamama (La Hora, 2024)

Індексиальна цінність

• Континуум: лексема → конотація → соціальний індекс

• Індигенізми індексують:

- локальність і автохтонність (*Inti Raymi, Pachamama*),
- політичну суб'єктність (*CONAIE, Pachakutik*),
- екологічну та етичну позицію (*defensa de la Pachamama*).

Дискурсивні стратегії

• **Нормалізація:** немарковане вживання високочастотних лексем

• **Екзотизація:** лапки, переклад, глоси (для ширшої/зовнішньої аудиторії) → вибір стратегії залежить від жанру, аудиторії та ідеологічного контексту.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ III

- Індигенізми в еквадорській публіцистиці є системним і стабілізованим компонентом медіадискурсу, а не периферійними екзотизмами.
- Їхня частотність і жанрова поширеність свідчать про поступову нормалізацію в межах локальної медіа-норми.
- Індигенізми функціонують уздовж континууму: номінація → конотація → соціальна індексація, беручи участь у конструюванні ідентичностей та ідеологічних позицій.
- Синтаксична інтеграція має інкорпоративний характер: індигенні елементи реалізуються в межах нормативної іспанської граматики без структурної перебудови.
- Мовний контакт у ЗМІ Еквадору постає як активний механізм сучасного смислотворення та репрезентації інтеркультурності.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

- Дослідження підтвердило, що вплив мов корінного населення Еквадору на іспанську мову має системний, асиметричний та інкорпоративний характер і проявляється передусім у публіцистичному дискурсі.
- Індигенізми функціонують як інтегрований лексичний і символічний ресурс, а не як ізольовані або маргінальні запозичення, беручи участь у конструюванні локальної, національної та політичної ідентичності.
- Синтаксичні контактні явища реалізуються через стабільні редакційні моделі, не порушуючи базової граматичної системи іспанської мови, що свідчить про відсутність структурної трансформації.
- Запропонована модель континууму «лексема → конотація → соціальний індекс» дозволяє описати перехід від номінації до ідеологічного позиціонування індигенних одиниць у медіадискурсі.
- Робота демонструє, що мовний контакт у ЗМІ Еквадору є активним механізмом сучасного смислотворення, а корпусно-дискурсивний підхід — ефективним інструментом його аналізу.

Дякую за увагу!